

Nádej aj vtedy, keď veci nedávajú zmysel

Bremä, ktoré videl prorok Habakuk! Až dokedy budem, Hospodine, pokorne volať o pomoc, a nevyslyšíš?

Kričím k tebe pre ukrutnosť, a nezachraňuješ. Prečo mi dávaš vidieť nepravosť, a prečo sa dívaš na trápenie?

Skaza a ukrutnosť je predo mnou, a vzniká spor, dvíha sa svár.

Preto zmeravel zákon, a súd nevychádza nikdy, lebo bezbožný obkľučuje spravodlivého;

preto aj vychádza súd prevrátený.

Habakuk 1:1-4

V tomto článku sa zamyslíme nad knihou Habakuk. Nosnou témou je myšlienka „Nádej aj vtedy, keď veci nedávajú zmysel“. Bolo by dobre, keby si čitateľ prečítal celú knihu Habakuk skôr, ako začne čítať tento článok. Začneme prvými štyrmi veršami.

V akej dobe žil Habakuk? Kedy to bolo? Z rôznych zdrojov vieme, že žil a prorokoval po páde mesta Ninive, ktoré bolo v tej dobe hlavným mestom Asýrskej ríše. Táto ríša padla v roku 612 pred Kristom. V čase, keď Habakuk prorokoval, v Judsku kraľovali dvaja králi. Najprv spravodlivý Joziáš a po ňom bezbožný Jehojakím. Asýrska ríša padla preto, lebo prišla na scénu iná ríša, väčšia, silnejšia – Babylonská ríša, národ Chaldejov. Babylonská ríša bola na vzostupe. Chaldeji si postupne porážali a podmaňovali iné krajiny, aj veľké ríše. Napríklad v roku 605 pred Kristom porazili a podmanili si Egypt. Boli na ceste do Jeruzalema. Prorok ešte nevedel, kedy to príde, ale v roku 597 pred Kristom vnikli aj do Jeruzalema a podmanili si Judské (Južné) kráľovstvo. V tom čase už bolo Severné kráľovstvo (Izraelské) zajaté a podmanené inou ríšou. Prorok Habakuk mal súčasníka, proroka Jeremiáša. Jeremiáš prorokoval už pred Habakukom o tom, že Jeruzalem bude zničený, teda mesto i chrám. Preto bol Jeremiáš taký nepopulárny. Jeremiáš prorokoval detailne aj o zničení Egypta (46. kapitola). Egypt padol a žiaľ, padlo aj Judské kráľovstvo. Toto je historický kontext a stav národa, v ktorom Habakuk žije a prorokuje.

Stav národa v tejto dobe je žalostný. Charakterizuje ho nepravosť, trápenie, skaza, ukrutnosť, spory a sváry (verš 3). Rozmáha sa nepravosť, bezbožnosť a prevrátenosť (verš 4). Bezbožní krivdili spravodlivým. Bezbožník sa mal dobre, spravodlivý trpel, bol utláčaný, lebo sa nesúdilo podľa práva. Takýto bol stav izraelského a judského národa v čase, keď žil Habakuk. Prorok na tento stav upozorňuje. Od ostatných prorokov sa líši tým, že v jeho proroctve je dialóg medzi ním a Pánom Bohom. Niečo podobné sčasti vidíme aj v knihe Jonáš. Jonáš sa vzpiera Bohu, argumentuje, oponuje, lebo sa mu ťažko prijíma Božia vôľa. Aj Habakuk vedie dialóg v zmysle: „Pane, Bože, prečo dopúšťaš zlo v národe? Ty sa na to pozeráš, vidíš to, a nič s tým nerobíš!“ Takéto otázky mal Habakuk na začiatku tejto knihy. Tie otázky neboli len jeho, zástupne ich kladie za ďalších zbožných v národe napriek tomu, že to bola osobná modlitba. Verím, že v národe bolo viac zbožných ľudí, mužov a žien, ktorí sa tiež pýtali Pána Boha: „Prečo toto

dovolíš a prečo to necháš tak?“ V jeho modlitbe rezonujú dve slovesá: najprv „pokorne volám o pomoc“ a potom už vystupňované, nástojčivé: „kričím k Tebe“ v zmysle: „Prečo sa nič nedeje?“, „Prečo nevypočuješ, prečo neodpovedáš?“.

V prvej kapitole vidíme Božie mlčanie. Boh je ticho. Nie je to prvýkrát, keď Pán Boh bol ticho. Boh má právo byť ticho. On má právo hovoriť, rozhodnúť, kedy bude hovoriť, čo bude hovoriť a čo nebude hovoriť, lebo je zvrchovaným Bohom. Vidíme to aj v knihe Jóbovej. Prečo Boh mlčí? Niekedy mlčí preto, aby sme počuli, čo už dávno povedal. Mlčí preto, aby sme nehľadali nové zjavenia, nové veci, ale sa vrátili naspäť, k (pravidelnému) čítaniu Božieho slova. Boh sa zjavil. Žijeme v dobe, kedy je celé Božie zjavenie už dané. Habakuk ho ešte nemal, ale čakal. Na rozdiel od neho my Božie slovo máme celé, úplné, dokonané, dokonalé. Vráťme sa k tomu, čo sme už možno dávno počuli a stále neprijali. Dnes je čas hľadať Boha a prijať evanjelium spasenia.

Ďalšia vec, ktorú si pripomenieme, je v 5. verši. Boh má vládu nad národmi, zvrchovane riadi ich konanie. Boh koná aj vtedy, keď to nevidno, keď to vyzerá, že mlčí. Je tu napísané: „vykonám dielo vo vašich dňoch, že mu neuveríte, keď sa bude rozprávať.“ Takže Pán Boh konal vtedy a robí aj dnes. Aj keď to nie vždy vidíme. Niekedy je človek tak zahľadený na seba a do seba, že Božie konanie nevidí. Toto hrozilo aj Habakukovi. Vidí seba, vidí svoj národ a ďalej nedovídi. Pán Boh ale hovorí: „Pozrite sa ďalej. Je tu Chaldejská ríša. Ja vzbudím Chaldejov.“ Treba sa teda rozhliadnuť, pozrieť sa na to, čo sa deje s národmi. Niekedy sa pozeráme na svoje sklamanie, na svoje biedy, na svoje zlyhania, na svoje pády, a sme z toho smutní. Alebo sa dívame okolo seba, a nevidíme nič. Zdá sa nám, že sa v Božom ľude nič nedeje, že veriaci sú na tom nejako biedne, že chýba duchovný rast, že sa ďalší ľudia k Bohu neobracajú, že je mnoho slabých, chorých, ba až zomierajúcich. Boh ale hovorí v zmysle: „Pozrite sa ďalej! Nepozerať sa len tak blízko, na seba, ale pozri sa ďalej, čo sa deje.“

Niekedy potrebujeme, aby nám Boh otvoril oči a videli sme to Božie dielo, ktoré On koná. Cez koho bude Boh konať v tej dobe, o ktorej píše Habakuk? V 5. verši je napísané, že Boh „bude konať, vykoná dielo“. Ale cez koho? Cez najhorší národ, aký vtedy bol, krutý, ľúty, podrobujúci si iné národy. Poroba cez chaldejský národ, ktorá prichádza na Boží ľud, je Božím súdom a Božím trestom. Bola to Božia zvrchovaná vôľa, aby sa tak stalo. Boh vzbudil Chaldejov, aby tak konali (verš 6). Tento trest prišiel na Boží ľud pre ich hriechy. Potrestaní boli bezbožným, ešte hriešnejším národom a jeho krutosťou. Deje sa tu to, čo predpovedal Boží zákon, keď sa Boží ľud dostal pod zmluvu zákona. V Božom zákone (5. Mojžišova, 28. kapitola a inde) je napísané čo sa bude diať, keď Boží ľud, ktorý je pod zákonom, bude Bohu neposlušný. Je tam napísané: „Hospodin dovedie na teba národ z ďaleka, od konca zeme, ktorý poletí, ako letí orol, národ, ktorého jazyku nebudeš rozumieť“ (5. Mojžišova 28:49). Práve slovo orol sa spomína aj v Habakukovi (1:8): „jeho jazdci prídu z ďaleka, poletia ako orol, ktorý sa ponáhľa zožrať“. Boží trest, ktorý Boží zákon predpovedal, teda skutočne aj prišiel kvôli neposlušnosti tých, ktorí mali byť Bohu poslušní. Neskôr orol, symbol stelesňujúci silu, veľkosť a moc sa stal súčasťou symbolu Rímskej ríše, ktorá si po nejakom čase podmanila stále neposlušný Boží ľud. Slová proroctva dané Mojžišovi sa takto naplnili viac ako raz.

Habakuk však vidí viac než len Boží trest. Napriek tomu, že prorokuje o súde a treste, ktorý prichádza vo forme chaldejskej (babylonskej) nadvlády a poroby: „Hospodine, postavil si ho na súd, a, Skalo, založil si ho trestať“ (1:12), prorocky oznamuje aj dobrú zvesť, že Boží ľud v tomto treste nezahynie: „Či nie si ty od pradávna Hospodine, môj Bože, môj Svätý? Nezomrieme!“ (1:12). Habakuk rozumie tomu, a aj to prorocky zjavuje, že účel Božieho trestu nie je, aby bol Boží ľud (ľud zmluvy) zahladený, ale aby sa napravil a vrátil sa k poslušnosti. Toto proroctvo je vyjadrené slovom: „Nezomrieme!“ Slová „Či nie si ty od pradávna Hospodine, môj Bože, môj Svätý?“ predstavujú úpenlivú modlitbu proroka, v ktorej sa prihovára za seba aj za svoj ľud, v ktorej Bohu pripomína, že oni sú jeho ľuďom a On je Bohom svojmu ľudu.

Slovami: „môj Bože, môj Svätý“ prorok vyjadruje, že pre neho je Boh osobný, je to jeho Boh. Výsada Božieho dieťaťa je, že aj keď okolnostiam nerozumie, nevie, prečo sa dejú rôzne veci v jeho okolí, môže k Bohu volať slovami „môj Boh“. Keď Boh neodpovedá, treba čakať. Boží ľud

bol v babylonskym zajatí 70 rokov. Po sedemdesiatich rokoch zajatia sa vrátili do svojej domoviny (ako o tom prorokoval aj Jeremiáš). Dovtedy bolo treba trpezlivo a v nádeji čakať. Tá nádej bola založená na zaslúbení, že sa po 70 rokoch vrátia, ako to prorocky oznámil Jeremiáš.

Druhá kapitola je poučením o tom, na čo je čakanie dobré a čomu sa prorok pri čakaní, ktoré nemá rád nikto, naučil:

Boh nebude meškať

Boh nikdy nemešká. Koná svojím časom. Tomuto sa musíme naučiť aj my. Abrahámovi dal Boh zaslúbenie, keď mal asi 70 rokov, že sa mu narodí syn. Následne ho nechal asi 30 rokov čakať, kým sa to naplnilo. Abrahámovi sa ťažko čakalo. Hoci bol mužom viery, v tejto veci nevydržal čakať. Pomohol si, avšak na svoju škodu i na škodu svojej rodiny. Boh nemeškal, Abrahámovi dal syna (syna zaslúbenia) vo svojom čase. Aj v prípade vyvedenia Božieho ľudu z babylonského zajatia Boh nemeškal. Skončilo sa podľa Božieho časovania. Čokoľvek, čo Boh zaslúbil, sa stalo alebo stane a Boh nebude meškať. Je pre nás dobré naučiť sa trpezlivo a v poslušnosti čakať.

Boh je svojmu ľudu milostivý aj uprostred súdov

Boh poslal dobyvačných Chaldejov na svoj ľud ako časný trest za ich neposlušnosť. Chaldejci však boli bezbožný národ. V druhej kapitole proroka Habakuka Boh cez prorocké zjavenie odhaľuje to, že raz potrestá každú bezbožnosť a bude súdiť všetkých nespravodlivých a bezbožných, bude súdiť národy. Boh nakoniec odsúdi každého človeka, ktorý „je nadutý a nie je priamej duše“ (2:4). Avšak každého, kto je „spravodlivý z viery“ (2:4), z pohľadu Nového zákona kto je „ospravedlnený z viery“ (Rimanom 1:17, Galaťanom 3:11 a Židom 10:28), bude žiť. Boží ľud sa musí aj uprostred časných súdov vierou spoliehať na Božiu milosť a na Božie zasľúbenia.

Keď prídu Chaldejci, bude sa zabíjať, budú ľudia zomierať. A predsa je tu slovo o živote. Viera, milosť a spravodlivosť idú spolu. Abrahámovi sa viera počítala za spravodlivosť (1. Mojžišova 15:6) a počíta sa aj všetkým skutočne veriacim, ktorí činia pokánie zo svojich hriechov aj dnes. V liste Židom je napísané, že bez viery nie je možné ľúbiť sa Bohu. Tieto slová, ktoré sú tu napísané, „spravodlivý bude žiť svojou vierou“, zmenili svet. Zmenili Luthera. Zmenili apoštola Pavla (pôvodne Saula), ktorý sa predtým spoliehal na skutky zákona a na zásluhy. Každý človek, ktorý je spravodlivý z viery, bude z viery žiť, bude žiť večne, bude mať večný život. Toto kratočké prorocké slovo v Habakukovi bolo nesmierne dôležité pre neho vtedy a je dôležité aj pre nás dnes. Mnohí nachádzame život cez toto slovo, cez slovo o spasení, cez slovo o spravodlivosti skrze vieru. Habakukovi bolo povedané, že toto slovo má napísať „zreteľne“ (2:12) Toto zjavenie malo zostať odkazom navždy. Je v ňom nádej a život. Pán Boh neskončil so svojím ľuďom. Jeho ľud síce pôjde do zajatia, ale nezahynie. Je v tom posolstvo milosti, posolstvo evanjelia: spravodlivý z viery nezahynie navždy. Okrem toho malo byť napísané zreteľne na doskách, aby v čase vojny si ho mohli prečítať aj tí, ktorí sa ponáhľali, napríklad utekali pred nepriateľom. Kiežby aj evanjelium, ktoré dnes zvestujeme, bolo zreteľne viditeľné. V prvom rade má byť kázané. Môže byť ale aj napísané. Okrem Biblie (kde je jasné, neriedené), aj v letáčikoch, knihách, ale v prvom rade nech je náš osobný život listom Kristovým, ktorý ľudia čítajú.

Božia spravodlivosť a súd

Boh Habakukovi zjavuje, že bude súdiť. Na judské kráľovstvo privedie chaldejskú porobu ako časný súd. Bolo to pre ich neposlušnosť zákonu. Následne ale Boh zjavuje, že bude súdiť aj Chaldejov. Boh ich odsúdi, pretože sú bezbožní, pyšní, krutí, plní hriechu. Pri Božom súde im nepomôže ani to, že sa stali nástrojom v Božej ruke, nástrojom Božieho časného súdu nad Júdom. Boží súd je podľa Božej spravodlivosti. Podobne to vidíme aj na Asýrskej ríši. Ninive dostalo milosť, keď činili pokánie, keď k nim prišlo napomenutie ústami proroka Jonáša. Žiaľ, neskôr Ninive aj Asýrska ríša padli, pre svoju bezbožnosť a hriech. Aj Babylonská ríša nakoniec padla, ako to predpovedá aj prorok Habakuk, pre svoju bezbožnosť (opísanú v 2. kapitole: nenásytnosť, okrádanie, okupácia, zabíjanie, krutosť, nespravodlivý zisk, lakomstvo, vysokomyselnosť, zlá žiadosť, rozpustilosť, „hrešenie proti svojej vlastnej duši“, „neobrezanosť srdca“). Každá ríša a každý bezbožný národ raz padne. Ale ten, kto činí spravodlivosť, trvá na veku. Každá nepravosť, každý hriech raz bude spravodlivo potrestaný. Boh súdi národy aj časnými súdmi a časnými trestami, ale každý národ a každý jednotlivec sa nakoniec postaví pred konečný, večný súd, kde sa naplní Boží výrok: „Duša, ktorá hreší, tá zomrie“.

Keď čítame proroka Daniela, vidíme ako pokračujú udalosti v Babylonskej ríši. V kráľovskom paláci sa hoduje a pije sa víno. Pilo sa z ukradnutých nádob z domu Božieho, ktoré boli ulúpené počas zajatia. Z posvätených nádob, ktoré takto znesväcovali. Habakuk prorokoval, že „kameň bude kričať zo steny“ (2:11). To sa naplnilo v paláci, počas hodovania, keď boli písané na vápennú omietku kráľovho paláca slová. Bola to čiastka ruky, prst Boží, ktorý písal slová o Božom súde, o páde Babylonskej ríše. Tieto slová sa ešte v ten deň naplnili. Rukou médskeho kráľa Dária Babylonská ríša padla a kráľ bol zabitý.

Súd sa začína od Božieho domu. Takto to platilo aj v dobe Starej zmluvy. Najprv bol súdený Júda (ešte predtým Izrael, Severné kráľovstvo), teda Boží ľud, aby sa napravil. Až potom prišiel súd aj na Babylonské kráľovstvo. Raz príde Boží súd na celý svet. Všetci budú súdení za svoje hriechy a za svoje viny, ale „ten, kto má Syna, má život“. Pán Ježiš povedal: „Ameň, ameň vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na

súd, ale prešiel zo smrti do života“ (Ján 5:24). Boh je spravodlivý Sudca. Boží trest za hriech príde na každého, kto nečinil pokánie a nie je ospravedlnený z viery v Pána Ježiša Krista.

Boh sa oslávi

Boh sa oslávi aj súdom. Keď Boh uskutočňuje časné súdy, tak dáva celej zemi (všetkým národom a všetkým ľuďom) poznať svoju vládu, svoju prítomnosť. Posilňuje sa v povedomí ľudí a národov známosť o Bohu. Na jednej strane Boha oslavuje jeho ľud, a na druhej strane sa Boh oslávi sám, na bezbožných národoch a bezbožných ľuďoch svojimi súdmi. Mnohé udalosti, v ktorých sa Boh mocne oslávil, nachádzame napríklad zaznamenané v knihe proroka Daniela. Aj bezbožní králi, ktorí spoznali Božiu veľkosť a Božiu vládu cez časné Božie súdy alebo mocné Božie skutky, sa Bohu klaňali, oslavovali ho a verejne oznámili, že Bohu patrí česť a sláva. Neskôr sa Boh oslávi pri druhom príchode Pána Ježiša Krista, aby zaujal svoje kráľovstvo. Vtedy všetky zemské kráľovstvá padnú a ten veľký kameň z neba padne na nich, ako to videl Daniel.

Božia vláda

Boh je suverénny vládca nad všetkým, nad každým národom, nad každou ríšou. Boh je vždy na tróne. Aj vtedy, keď si Habakuk myslí, že Pán Boh nie je na tróne. Aj vtedy, keď sa zdá, že veci plynú akoby bez Božieho riadenia, Boh ich riadi. Habakuk na začiatku 1. kapitoly volá k Bohu s výčitkou, že Boh nezachraňuje, že necháva okolnosti plynúť. Boh však má veci pod kontrolou, všetko riadi. Aj vtedy bol Boh na tróne, keď bol chrám neskôr ozbíjaný, keď boli posvätné nádoby ulúpené a odvezené do Babylona, keď bol chrám aj Jeruzalem zničený. Najvyšší

panuje. Táto pravda sa vyhlásila v minulosti v Egypte a skoro po týchto udalostiach aj v Babylone. Kráľ Nabuchodonozor pochopil, že Najvyšší panuje. Aj Balsazár to pochopil, keď videl ruku písať na omietku steny. Presvedčil sa o tom, čo sa už pred ním naučil Nabuchodonozor, že „Boh Najvyšší panuje nad kráľovstvom človeka a koho chce, toho ustanoví nad ním“ (Daniel 5:21). Boh je na tróne! Aj dnes panuje Pán, Boh v nebeskej svätyni, v nebeskom chráme. Našou výsadou je, že môžeme pristupovať do nebeskej svätyně k nášmu Pánovi. Máme prístup k Jeho trónu milosti (Židom 4:16). Druhá kapitola končí veršom: „Mlč pred jeho tvárou celá zem!“ Mlč pred ním! Skloň sa pred ním! Každý, kto pozná, že Boh je na tróne, nech sa pred ním skloní. Habakuk začínal výčitkami voči Bohu, ale poznáva, že sa potrebuje v pokore pred Bohom skloniť a prijať jeho vôľu. Aj Jonáš Bohu vzdoroval, až kým neprišiel k poznaniu, že konečné slovo má Pán Boh. Podobne Jób a jeho priatelia mali veľa predstáv o Bohu a veľa toho narozprávali. Nakoniec ale Jób kladie svoju ruku na ústa a nechá sa Bohom vyučiť.

Tretia kapitola knihy proroka Habakuka je modlitbou vo forme piesne. Trikrát v nej nájdeme slovíčko sélah, ktoré sa používalo pri piesňach ako prestávka, ako čas na rozmýšľanie. Čítame o hudobnom nástroji šigjonót, ktorý bol nástrojom nadšenej piesne. Máme tu teda pieseň, ktorá je zároveň modlitbou. Akú múdrosť nám tu Habakuk odovzdáva po prvých dvoch kapitolách? Kým v prvej kapitole hovoril s Pánom Bohom, takmer v celej druhej kapitole (okrem prvého verša) je ticho a počúva. V tretej kapitole hovorí už len prorok. Akú múdrosť sa môžeme od neho naučiť, keď veci nedávajú zmysel? Čomu sa naučil v predchádzajúcich kapitolách?

V prvom rade je to modlitba. Nájdeme ju v prvých dvoch veršoch tretej kapitoly. Túto modlitbu sa môžeme modliť aj vtedy, keď veci nedávajú zmysel. Tieto verše vyzdvihujú Boha ako zvrchovaného vládcu, pred ktorým má mať človek bázeň, ale zároveň aj dôveru v jeho dielo. Habakuk sa tu modlí, ale jeho postoj je už zmenený. Nevyčíta nič Bohu, spolieha sa na Boha. Okolnosti sa nezmenili. Zmenil sa Habakukov postoj k Bohu. Habakuk sa teraz modlí inak ako v 1. kapitole. Tam Bohu vyčítal nečinnosť. Tu sa Habakuk v modlitbe spolieha na Boha a na jeho dielo: „Oživ svoje dielo“. Toto je modlitba charakteru „nech sa deje tvoja vôľa“, „nech príde tvoje kráľovstvo“ Aj Pán Ježiš učil svojich učeníkov ako sa majú modliť: „Otče náš, ktorý si na nebesiach, nech sa stane tvoja vôľa, nech príde tvoje kráľovstvo“. Habakuk, Boží muž, sa na konci knihy modlí za Božie dielo, za Božiu vôľu. A to je to, čo aj my môžeme robiť vždy.

Potrebujeme sa upriamovať na Boha a nie na okolnosti. Potrebujeme sa modliť aj vtedy, keď sa veci (okolnosti) nemenia. Často sa totiž začneme modliť za seba a tak modlitbu aj končíme. Na rozdiel od toho nám Pán Ježiš ukazuje, že jeho modlitba začína i končí Božím menom, Božím kráľovstvom, Božou vôľou, Božou slávou... Kiežby nám okrem našich vecí ležali na srdce aj veci našich blížnych, ale v prvom rade nech sú to Božie veci, Božia vôľa a jeho kráľovstvo.

Boh je Záchranca

Keď prichádza trápenie, choroba, súženie, keď sú okolnosti zlé, keď prichádzajú časné Božie tresty, môžeme nadobudnúť pocit, že Boh sa nestará, že je vzdialený. Keď voláme k Bohu o zmenu, o záchranu, ale veci sa nemenia, môžeme mať pocit, že Boh je ďaleko a nezasahuje. V knihe proroka Habakuka nachádzame uistenie, že Boh neustále vládne a má všetky veci pod kontrolou. Nachádzame tam ešte väčšie uistenie a potešenie, že ani uprostred súdov a trápení Boh nikdy nenechá spravodlivého zahynúť (zahynúť naveky) s bezbožným.

Aj v čase pokračujúceho trápenia či nemeniacich sa zlých okolnostiach potrebujeme „posväcovať Pána Boha vo svojich srdciach“ (1. Petra 3:15) a „stíhať pokoj a posvätenie, bez ktorého nikto neuvidí Pána“. Ak ľudia chcú vidieť Pána, musí ho byť vidieť v nás. My musíme v zmysle Židom 12:14 stíhať pokoj a posvätenie. Iba tak ľudia uvidia Pána. Pôsobíme pokoj alebo nepokoj, posväcujeme Pána Boha vo svojich srdciach Božím slovom a modlitbou?

Verše 3-15 tretej kapitoly opisujú biblickú históriu, ktorú Habakuk poznal. Nezávisle od toho, či sa máme zle alebo dobre, keď veci dávajú alebo nedávajú zmysel, máme si pripomínať biblickú históriu a Božie činy. Máme čítať Božie slovo a vidieť uprostred dejín národov a uprostred rôznych okolností Boží hnev a Božiu milosť. Vidieť to, ako Pán Boh konal v histórii s Božím ľudom. Keď bolo aj zle, On nebol vzdialený. Keď bol izraelský národ v Egypte, Pán Boh ho z tohto otroctva vyviedol. Keď bol v Babylone, Boh ho zo zajatia vyviedol. Pán Boh je Spasiteľ v každom čase, v každej ére. Habakuk ho mohol spoznať ako Spasiteľa a potešiť sa z toho, keď si pripomínal Božie divy, Božiu históriu. To isté môžeme robiť aj my.

Zdroj ľudského šťastia a radosti

Vo veršoch 16-19 je krásny záver tejto prorockej knihy. Habakuk tu poznáva, kde je zdroj skutočného šťastia veriaceho človeka, kde je zdroj radosti. Vymenováva tu, o čo všetko môže človek prísť, a pritom stále mať šťastie a spokojnosť a radosť vo svojom Bohu. Stále boli zlé vyhliadky. Nič sa nezmenilo. Habakuk vedel, že príde vojna a príde aj ekonomický kolaps. Na Boží ľud prichádza všetko to, čo Boh predpovedal v prípade neposlušnosti jeho ľudu v 5. Mojžišovej v 26. kapitole. Úrodu im zjedia nepriatelia, nepriatelia budú nad nimi panovať, zem nevydá úrodu, strom nevydá ovocie, príde mor... Habakuk vedel, že jeho radosť nie je v pozemskom šťastí, lebo to šťastie tu nebude. Jeho radosť je v Bohu a v jeho spasení. Pobobné slová hovorí aj apoštol Pavol: „Radujte sa!“ (Filipským 4:4). V kom? V Pánovi. Kedy? Vždycky. On je zdroj radosti a šťastia. Toho skutočného šťastia a tej skutočnej radosti. Z tejto prorockej knihy môžeme zobrať ďalšie poučenie: Kde je zdroj toho všetkého dobrého? V Pánu Bohu.

Zhrnutie

Záverom to zhrniem tak, že v 1. kapitole sa Habakuk nachádzal v údolí zúfalstva. V 2. kapitole

ho vidíme na strážnej veži, na hradbe. A v 3. kapitole, konkrétne vo verši 19, ho vidíme na výšinách: „Hospodin, Pán je mojou silou a robí moje nohy ako nohy jeleníc a dáva mi kráčať po mojich výšinách“. Z údolia zúfalstva až na vrchol hory. Ako sa tam dostal? Ako sa tam môžeme dostať my, keď nám niekedy veci (okolnosti) nedávajú zmysel? Keď my či niekto blízky znáša chorobu. Keď na nás doliehajú ekonomické či sociálne tlaky. Keď rodina či zbor prechádza ťažkými okolnosťami. Keď vidíme smutné či zlé veci. Navyše, keď sa takáto situácia nemení, ale pretrváva. Čo nás v takých situáciách dostane na tie hory, na tie výšiny, do tej Božej prítomnosti a blízkosti, do tej radosti? Osobné stíšenie, modlitba, počúvanie Pána Ježiša, ktorý hovorí cez Písmo a dôvera, že On je na tróne, a že má veci pod kontrolou. Takto, napriek vracajúcemu sa strachu, kiežby sme aj my mohli spievať nadšené, oslavné piesne vďaka tak, ako končí táto prorocká kniha. Nech je Pánu Bohu chvála a nech je jemu sláva až na veky! Amen!

Poznámka autora: Článok bol napísaný prevažne na základe úvah brata Davida Pettersona v zbore Denver Gospel Hall v USA v čase, keď tam denne zomierali ľudia na koronavírus COVID-19 a na Slovensku boli zatvorené zhromaždenia. Tieto myšlienky sú použité s jeho láskavým súhlasom.